

Februar 2019

Kontrol med grises velfærd ved eksport fra samlesteder og besætninger

Undersøgelse af embedsdyrlægers opfattelse af kontrolopgaverne

Den Danske Dyrlægeforening

Indholdsfortegnelse

Resumé	2
1. Introduktion.....	3
2. Embedsdyrlægernes opfattelse af kontrollen med grisens velfærd ved eksport	3
3. Eksport fra samlesteder.....	4
3.1 Kontrol af transportegnethed ved eksport fra samlesteder	5
3.2 Kontrol af belægningsgrad, vandtildeling samt ventilation ved eksport fra samlesteder	7
4. Direkte eksport fra besætninger	10
4.1 Kontrol af transportegnethed ved direkte eksporter.....	11
4.2 Kontrol af belægningsgrad, vandtildeling samt ventilation ved direkte eksporter.....	12
5. Logbøger	14
6. Vejkontroller	16
7. Særlige fokusområder	17
8. Sammenfattende konklusion og anbefalinger	18
9. Ordforklaringsliste	21

Resumé

Den Danske Dyr lægeforening udsendte i november 2018 en spørgeskemaundersøgelse til alle medlemmer med ansættelse i de veterinærenheder, der varetager kontrollen med velfærd for grise til eksport. Formålet var at belyse, hvordan embedsdyrlægerne oplever kontrollen med regler vedr. dyrevelfærd. Respondenterne havde desuden mulighed for at bidrage med konkrete løsningsforslag til, hvordan kvaliteten af kontrolindsatsen kan løftes. Undersøgelsen blev udsendt til 112 embedsdyrlæger, hvoraf 68 (61%) besvarede den. Undersøgelsen blev fulgt op af et fokusgruppeinterview i januar 2019 med fire embedsdyrlæger, der havde deltaget i spørgeskemaundersøgelsen. Formålet var at belyse de identificerede problemstillinger med henblik på konkrete løsningsforslag.

Resultaterne pegede på en generel opfattelse af manglende ressourcer til kontrolopgaverne. Opgavernes omfang er steget kraftigt de seneste 10 år, samtidig med at kompleksiteten er forøget, men det opleves som, at ressourcerne til den enkelte opgave ikke er tilsvarende forøget. Dette opleves som yderligere intensiveret med de forøgede dokumentationskrav, der trådte i kraft 1. januar 2019.

Kontrollen ved samlesteder opleves generelt som mere mangelfuld end ved direkte eksporter. 3 ud af 4 embedsdyrlæger oplever, at kontrollen med grisens velfærd ved eksport fra samlesteder bør skærpes. Opfattelsen heraf var ulige fordelt imellem de tre veterinærenheder. Desuden oplever embedsdyrlægerne, at kvaliteten af det eksisterende syn for transportegnethed i høj grad er udfordret af den afsatte tid, de fysiske forhold på samlesteder og eksportbesætninger, og uklare retningslinjer. Der bør stilles krav til eksportbesætningers- og samlesteders udformning og sikkerhed, og disse bør undergå en årlig revurdering for at opretholde godkendelse.

Kontrollen med belægningsgrad, vandtildeling og ventilation på eksportbilerne opleves som utilstrækkelig af 83 % for samlesteder og 63 % for direkte eksporter. Mistanker om overlæs er almindelige, især på samlesteder, mens 69 % af embedsdyrlægerne oplever mangelfulde muligheder og ressourcer til sanktionering på samlesteder. Logbøgerne¹ opleves som værdiløse, da blot 3 % af embedsdyrlægerne svarer, at oplysningerne heri stemmer godt overens med virkeligheden. De urigtige oplysninger vedrører både lastbilens areal, grisenes vægt og transporttiden. Embedsdyrlægerne efterspørger mulighed for at verificere logbogens oplysninger og hjemmel til at sanktionere ved urigtige oplysninger.

Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen og drøftelserne i fokusgruppen pegede på, at embedsdyrlægerne oplever en række begrænsninger i kontrolsystemet og i deres muligheder for at sanktionere, når de oplever overtrædelser vedr. dyrevelfærd. Embedsdyrlægerne pegede konkret på et behov for mere tid til opgaverne, klarere retningslinjer for kontrol og sanktionering og flere indladnings-² og vejkontroller³, som tiltag, der kan sikre bedre regelefterlevelse. Endelig identificerede undersøgelsen et behov for forbedring af embedsdyrlægernes fysiske og psykiske arbejdsmiljø, som en forudsætning for, at de kan yde en fagligt tilfredsstillende kontrolindsats.

1. Introduktion

I sommeren 2018 blev det offentligt kendt, at der gennem en årrække har været problemer med manglende sanktionering i forbindelse med returlogbogskontrollen, hvilket afstedkom en intern undersøgelse i Fødevarestyrelsen. Den interne undersøgelse udmøntede sig i en rapport, der blev forelagt Miljø- og Fødevarerudvalget i december 2018, hvorefter regeringen og Dansk Folkeparti (DF) indgik en aftale om øget kontrol med dyretransporter fra andet halvår af 2019^a.

Nærværende rapport er udarbejdet af Den Danske Dyrlægeforening på baggrund af resultater dels fra en spørgeskemaundersøgelse foretaget blandt medlemmer ansat i følgende enheder i Fødevarestyrelsen: VeterinærNord, VeterinærSyd, VeterinærØst og Veterinærrejseholdet (VRH), dels fra et fokusgruppemøde med deltagelse af fire embedsdyrlæger fra de tre regionale veterinærenheder, der varetager kontrollen med dyrevelfærd for grise til eksport.

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen var at belyse, hvordan embedsdyrlægerne oplever kontrollen med regler vedr. dyrevelfærd for grise til eksport. Embedsdyrlægerne havde også mulighed for at bidrage med konkrete løsningsforslag til, hvordan kvaliteten af kontrolindsatsen kan løftes fremadrettet. Undersøgelsen blev udsendt til medlemmer af Den Danske Dyrlægeforening i november 2018. Undersøgelsen blev udsendt til i alt 112 embedsdyrlæger. 68 (61 %) besvarede undersøgelsen, heraf 24 ansat i VeterinærNord, 23 ansat i VeterinærSyd, 14 ansat i VeterinærØst og 7 i anden ansættelse (primært VRH). Selve undersøgelsen var opdelt i spørgsmål vedrørende samlesteder, direkte eksporter, logbøger og vejkontroller.

Primo januar 2019 afholdt Den Danske Dyrlægeforening et fokusgruppemøde med deltagelse af 4 embedsdyrlæger, heraf 2 fra VeterinærSyd, 1 fra VeterinærNord og 1 fra VeterinærØst. Mødet blev ledet af 2 dyrlæger fra Den Danske Dyrlægeforening og varede 6 timer. Formålet var, på basis af resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen, at belyse de identificerede problemstillinger med henblik på konkrete løsningsforslag. Desuden blev tiltagene i aftalen mellem regeringen og DF drøftet med henblik på at vurdere tiltagenes sandsynlige effekt i forhold til kontrolindsatsens formål og at identificere praktiske tiltag for at lette implementeringen. Sidstnævnte formidles i et separat notat.

I det følgende tages udgangspunkt i den eksisterende kontrol med grises velfærd ved eksport, som den udførtes ved undersøgelsens afslutning i januar 2019. Først præsenteres embedsdyrlægernes generelle opfattelse af kontrollen. Dernæst præsenteres resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen og fokusgruppemødet efterfulgt af konklusion og anbefalinger.

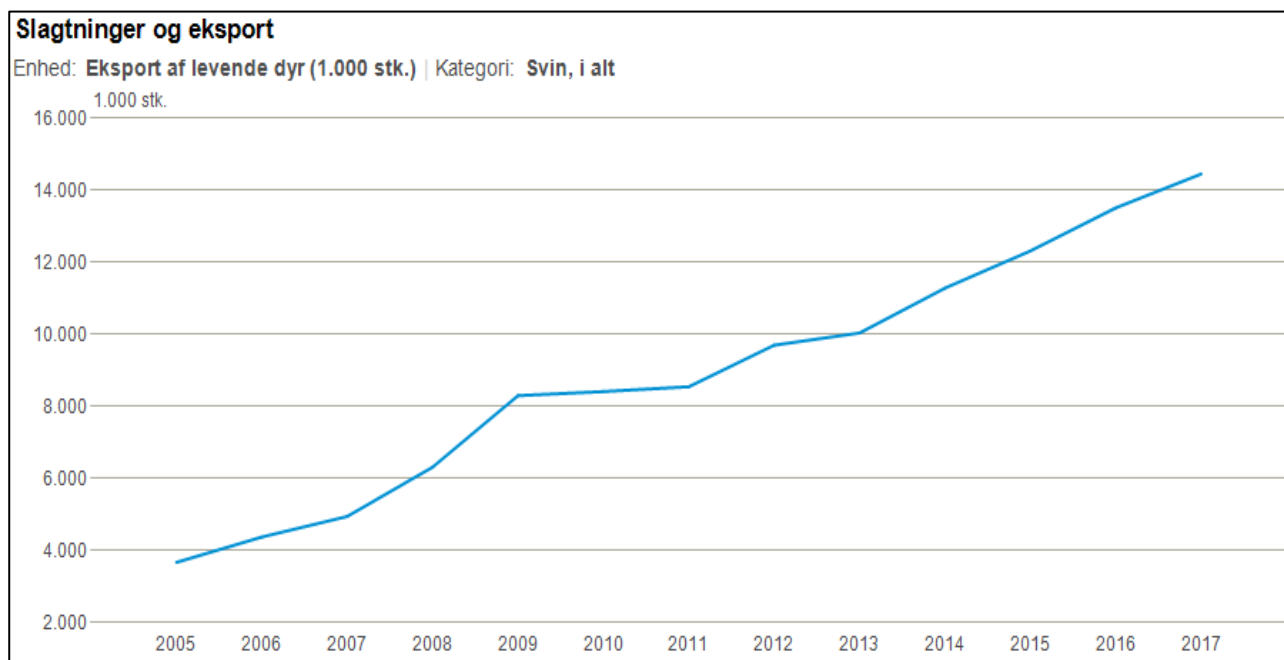
2. Embedsdyrlægernes opfattelse af kontrollen med grises velfærd ved eksport

Embedsdyrlægerne, der deltog i fokusgruppen, bekræftede, at der gennem de sidste 10 år har været en markant stigning i antallet af griseeksporter fra Danmark (Figur 1). Truslen fra afrikansk svinepest (ASF) medfører samtidig, at relativt flere grise end tidligere eksporteres via samlesteder

---

^a Aftalen kan findes her: <https://bit.ly/2MRipxc>

frem for direkte fra besætninger, for at reducere risikoen for smitte. Dette lægger yderligere pres på kontrolopgaverne på samlestederne.

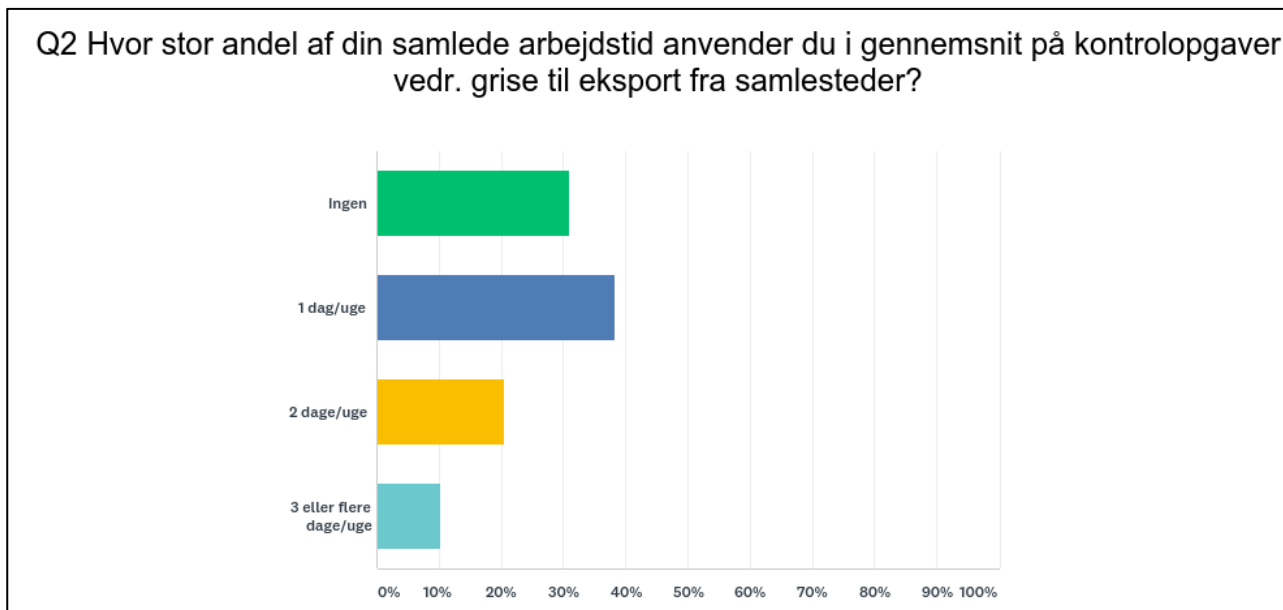
Figur 1. Udviklingen i antal eksporterede grise (1.000 stk.) fra 2005-2017 (Kilde: Danmarks Statistik)

Elementerne i de enkelte kontrolopgaver er blevet mere komplekse, mens den afsatte tid til varetagelse af den enkelte kontrolopgave ikke er fulgt med. Embedsdyrlægerne oplever derfor, at de ikke kan nå at løse alle opgaver inden for arbejdstiden, og de har vanskeligt ved at imødekomme eksisterende krav til dokumentation og sagsbehandling, som de var i 2018, og endnu sværere ved at honorere det seneste krav per 1. januar 2019 om registrering af alle afviste grise og eskalering i sanktionsniveau efter første vejledning⁴. Den tid, der er afsat til at kontrollere den enkelte transport ved ankomst til samlested eller ved afgang fra en besætning, er således ofte ikke tilstrækkelig. Dette tidspres kommer både udefra, da transportøren betaler for den anvendte tid (grundtakst + tillæg per anvendt 15 minutter) og indefra pga. en stram arbejdsplan.

Embedsdyrlægerne i fokusgruppen fortalte desuden, at Fødevarestyrelsen i mange år har været overordnet fokuseret på dyrenes transportegnethed, da det er transportørens ansvar, at kravene til de fysiske forhold på bilen, herunder belægningsgraden, er overholdt. Embedsdyrlæger har derfor ikke hidtil været pålagt at udføre systematisk kontrol af disse forhold ved aflæsning på samlesteder eller pålæsning til direkte eksport fra besætninger; derimod har omfanget af denne kontrol været overladt til embedsdyrlægerne og ledelsens beslutninger i de enkelte enheder. Logbøgerne bliver heller ikke kontrolleret rutinemæssigt af embedsdyrlægerne, men er blevet kontrolleret ved en central administrativ kontrol på EksportKontrolCentret (EKC)⁵.

3. Eksport fra samlesteder

De embedsdyrlæger, der arbejder med kontrolopgaver ved samlesteder (n = 47 af 68 respondenter, 69 %), anvender typisk 1-2 dage/uge på kontrolopgaver her (Figur 2).

Figur 2. Gennemsnitlig andel af den samlede arbejdstid anvendt på kontrolopgaver vedr. grise til eksport fra samlesteder, n=68.

74 % (31/42) af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen svarede, at den udøvende veterinære kontrol på samlestederne generelt bør skærpes, mens 7 % svarede, at det ikke vurderes nødvendigt. Der var regionale forskelle på, om embedsdyrlægerne fandt, at kontrollen bør skærpes; hhv. 95 % af respondenterne fra VeterinærSyd, 57 % af respondenterne fra VeterinærNord og 33 % af respondenterne fra VeterinærØst. Disse forskelle blev bekræftet på fokusgruppemødet, hvor årsagen til de regionale forskelle blev relateret til både forskelle i arbejdspress, forskelle i fortolkningen af vejledninger og individuelle forskelle mellem samlestederne.

3.1 Kontrol af transportegnethed ved eksport fra samlesteder

Kontrolsystemet er indrettet sådan, at grisenes transportegnethed kontrolleres ved ankomst/aflæsning på samlesteder.

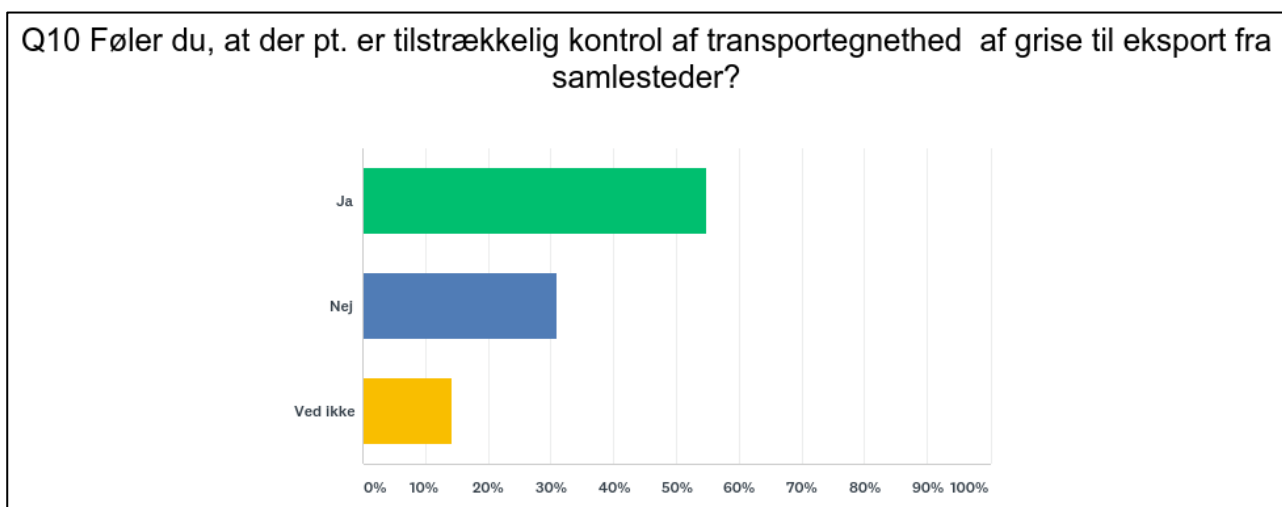
Opholdstiden efter aflæsning for grise på samlesteder fordeler sig ifølge spørgeskemaundersøgelsen i gennemsnit (standardafvigelse) på følgende måde:

- 55 % (26 %) læsses umiddelbart efter ankomst til samlestedet.
- 23 % (18 %) opholder sig på samlestedet i under 6 timer.
- 13 % (12 %) opholder sig på samlestedet i 6-8 timer.
- 10 % (8 %) opholder sig på samlestedet i over 8 timer.

Dvs. at ca. halvdelen af grisene opstaldes på samlestedet i en periode, før de læsses på eksportbilen. Fokusgruppen uddybede, at de grise, der er opstaldet, ikke bliver synet igen, før de forlader samlestedet. Dermed er der en reel risiko for, at der opstår skader i løbet af staldperioden, som kontrollen ikke vil opdage, med mindre der udføres indladningskontrol.

Det var desuden fokusgruppens opfattelse, at det ikke kan kontrolleres, om hviletiden⁶ for grisene overholdes. Ifølge embedsdyrlægerne hænder det, at de presses til at udstede certifikater med afgangstider, som får det til at se ud som om, at grisene har opholdt sig på samlestedet i 6 timer, men hvor embedsdyrlægen har mistanke om, at de reelt læsses og kører derfra tidligere. Bilerne kører typisk først når embedsdyrlægerne ikke er på samlestedet mere, f.eks. om natten, og derfor kan det reelt ikke kontrolleres, om hviletiden rent faktisk overholdes. Embedsdyrlægerne oplever også ofte, at hviletiden benyttes til sortering af dyrene, aflæsning af øremærker osv., således at grisene ikke får ro.

55 % (23/42) af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen mener, at der er tilstrækkelig kontrol af transportegnethed (Figur 3).

Figur 3. Embedsdyrlægernes vurdering af, om kontrollen med transportegnethed for grise eksporteret fra samlesteder er tilstrækkelig, n=42.

13 af respondenterne påpegede indsatsområder til forbedring af kontrol af transportegnethed, herunder:

- Mere tid til det enkelte læs, mere tid per gris.
- Bedre synsforhold for embedsdyrlægen, så det er muligt at se de enkelte grise.
- 2 embedsdyrlæger på samlestedet, så man har støtte i en evt. konfliktsituation.
- Indladningskontrol, når grise har været opstaldet på samlestedet.
- Kalibrering.

Fokusgruppen uddybede efterfølgende, at det vil være godt at indføre kontrol ved afgang fra samlestedet (indladningskontrol), men udfordringen består i, at det af smittebeskyttelsesmæssige årsager ikke er tilladt for den embedsdyrlæge, der kontrollerer ved aflæsning, at opholde sig i området, hvor pålæsning foregår, da embedsdyrlægen oftest skal videre til eksportkontrol i en besætning. Desuden er det en udfordring, at indladningen ofte foregår om natten (hvilket kan gavne dyrene, specielt om sommeren pga. varmen), da der ikke er en embedsdyrlæge til stede og ofte heller ikke staldpersonale.

Fokusgruppen mente grundlæggende, at der er behov for mere tid per gris til at kontrollere transportegnethed, men at det er endnu vigtigere, hvilke forhold kontrollen foregår under. I dag stilles der krav om 100 % syn for transportegnethed, men embedsdyrlægerne pointerer, at det er vigtigt at få defineret, hvad der forventes af dette 100 % syn. For det første kan transportegnethed ved eksportens start ikke garanteres, hvis synet foregår op til 24 timer før. For det andet medfører de fysiske forhold på samlestederne, at grisene ofte læsses af i en stor gruppe, og derfor ser embedsdyrlægen ofte kun grisene fra en enkelt vinkel (fx oppefra). Hvis dyrene går tæt, kan det være svært for embedsdyrlægen at konstatere, om det enkelte dyr har et stort brok eller er halt. Embedsdyrlægen har ofte ikke den fornødne tid til efterfølgende at lokalisere grise, der bør undersøges yderligere og smitterisiko kan ligeledes virke begrænsende. Embedsdyrlægen er derfor i mange tilfælde afhængig af et godt samarbejde med staldpersonalet for at lokalisere enkelte dyr – forhold, som ikke eksisterer alle steder.

Fokusgruppen bidrog konkret med følgende forslag:

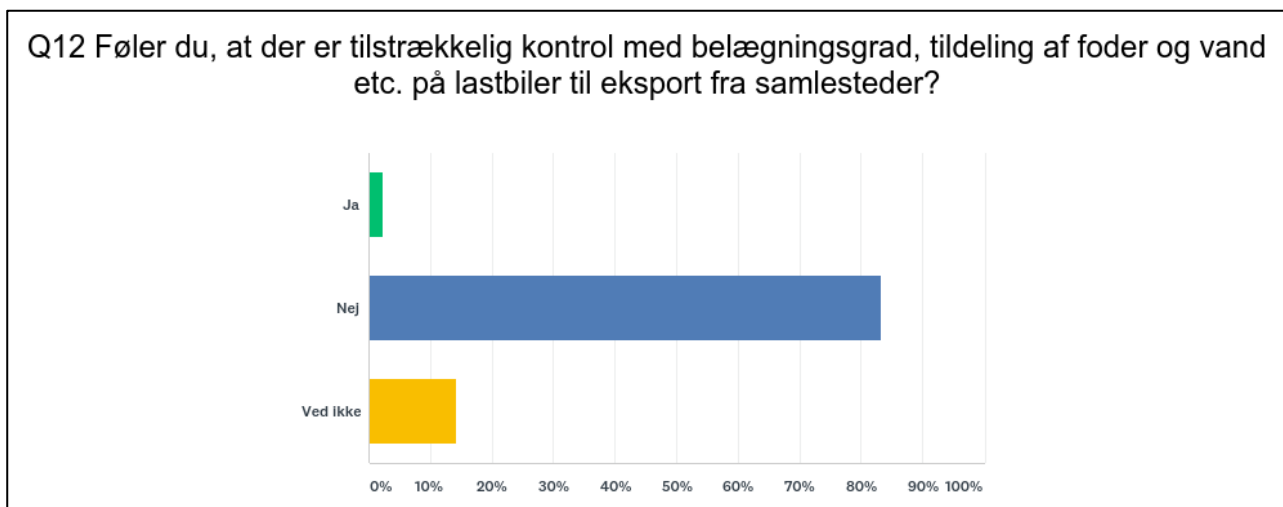
- Flere indladningskontroller, repræsentativt fordelt på de tidspunkter, hvor grisene læsses (udført af andre embedsdyrlæger end dem, der laver aflæsningskontrol), og at grisenes reelle hviletid også kontrolleres.
- En ny afregningsstruktur, så transportøren betaler per synet dyr i stedet for per påbegyndt 15 minutter. Herudover foreslår gruppen et tillæg, hvis kontrolopgaver overstiger et fastsat tidsrum (fx 1 time per 600 dyr på 4 dæk). Ligeledes kan der pålægges et ekstra gebyr, hvis der skal bruges tid på at skrive rapport på afviste dyr eller sanktioneres.
- 2 eller flere embedsdyrlæger til stede på konfliktfyldte samlesteder, evt. skifteholdsstruktur med et antal synede dyr per tid, herefter anden opgave før syn igen – eller et bestemt tidsrum ad gangen. Også for at modvirke, at dyr læsses af, mens embedsdyrlægen er optaget af andre opgaver.
- Klar definition af 100 % syn for transportegnethed, dvs. i hvilken grad har embedsdyrlægen inspiceret dyrene (fx oppefra, fra den ene side, osv.), samt at den afsatte tid til kontrollen tilpasses herefter.
- Aflæsning af færre dyr ad gangen – fx i grupper af 10-15 dyr og mulighed for at syne dyrene fra flere vinkler (fx at de læsses ind i en mindre sti og først sluses videre ind i stalden, når embedsdyrlægen har synet alle grise).
- At forholdene på samlestederne sikrer, at der ikke læsses dyr af, når embedsdyrlægen ikke overværer det.

3.2 Kontrol af belægningsgrad, vandtildeling samt ventilation ved eksport fra samlesteder

Som den eksisterende kontrol er udformet på samlestederne, bliver belægningsgrad, vandtildeling samt ventilation ikke kontrolleret, medmindre VRH laver stikprøvekontrol ved indladning, eller bilen senere kontrolleres ved vejkontrol. Der udføres for nuværende 100 årlige indladningskontroller (i alt for alle dyrearter) på både samlesteder og i besætninger.

Et overvældende flertal af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen svarede da også, at der ikke er tilstrækkelig kontrol med belægningsgrad, vandtildeling samt ventilation på eksportbiler fra samlesteder (83 %, 35/42) (Figur 4).

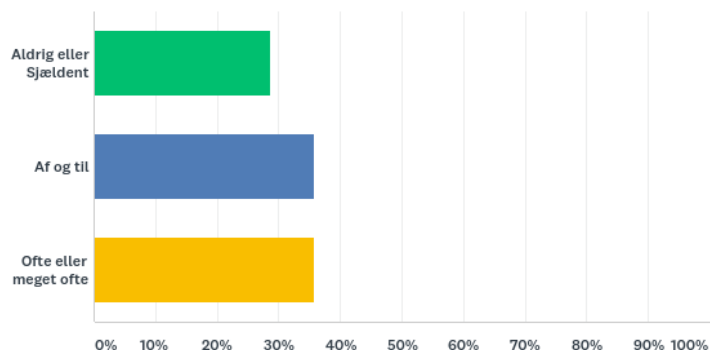

Figur 4. Embedsdyrlægenes vurdering af, om kontrollen med belægningsgrad, vandtildeling og ventilation på eksportbiler fra samlesteder er tilstrækkelig, n=42.

Embedsdyrlægerne i fokusgruppen forklarede, at de opfatter Fødevarestyrelsens vejledning som uklar, idet belægningsgrad kun må kontrolleres på baggrund af en konkret mistanke. Det er dog vanskeligt for en embedsdyrlæge, der foretager kontrol ved aflæsning, at retfærdiggøre en mistanke, idet de ikke har adgang til eksportbilen. Dette kompliceres af, at grisene ikke altid af- og pålæsses 1:1. Det vil sige, at grisene fx fordeles på flere udgående biler og/eller læsses sammen med grise, som er ankommet på andre biler, eller at bilerne skal hente flere grise efterfølgende på et andet samlested. Som følge af den høje andel af urigtige oplysninger i logbøgerne, anvendes de sjældent alene som grundlag for mistanke, ligesom de heller ikke kontrolleres rutinemæssigt på samlestedet (se afsnit 5). Embedsdyrlægerne i fokusgruppen fortolker desuden vejledningen sådan, at de ikke må anvende interpolationstabellen⁷ til at estimere, om der er risiko for overlæs eller anvende den som retningslinje for en direkte anbefaling til chaufføren om, hvor mange dyr der må læsses på den pågældende bil.

36 % (15/42) af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen svarede, at de ofte eller meget ofte oplever mistanke om overbelægning, mens hhv. 36 % (15/42) af og til oplever mistanke og 29 % (12/42) sjældent eller aldrig oplever mistanke om overbelægning (Figur 5).

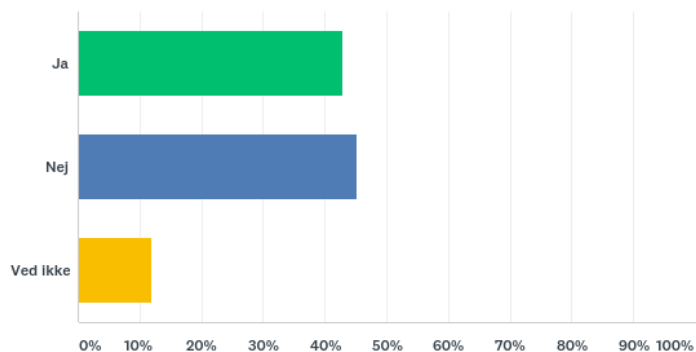
Q5 Hvor ofte oplever du selv mistanke om overbelægning på et vognlæs til eksport? (baseret på logbog el. andet)

Figur 5. Hyppighed af oplevet mistanke om overbelægning på lastbiler til eksport (fx baseret på logbogen), n=42.

Et flertal af embedsdyrlægerne (64 %, 27/42) svarer desuden, at de ofte vil være i tvivl eller vil finde det svært at vurdere belægningsgrad i en visuel kontrolsituation, mens 7 % mener, det vil være umuligt. Ligeledes føler 45 % (19/42), at de ikke er tilstrækkeligt rustede til at udføre kontrol af belægningsgrad, vandtildeling, ventilation osv. (Figur 6).

Q9 Føler du dig tilstrækkeligt rustet til at kunne udføre kontrol af belægningsgrad, foder - og vandtildeling, ventilation osv på eksportlastbiler, der udgår fra samlesteder?

Figur 6. Embedsdyrlægernes opfattelse af, om de er tilstrækkeligt rustede til at udføre kontrol med belægningsgrad, vandtildeling og ventilation på lastbiler til eksport fra samlesteder, n=42.

Adspurgte om deres muligheder og ressourcer til at sanktionere, når embedsdyrlægerne oplever overtrædelser vedrørende dyrevelfærd svarer 69 % (29/42), at de ikke mener at have tilstrækkelige muligheder/ressourcer, mens blot 19 % svarer, at det har de. Her nævnes specifikt, at man savner en klar vejledning om, hvornår og hvordan der sanktioneres korrekt, og man ønsker, at opgaverne planlægges, så der er taget højde for tid til sanktionering.

I alt 35 af respondenterne påpegede indsatsområder til forbedring af kontrollen med belægningsgrad, tildeling af vand, ventilation osv. på lastbiler ved eksport fra samlesteder, herunder:

- Adgang til oplysninger om lastbilens areal og etagernes højde, gennemsnitsvægt af grise (evt. vejning af dyr) og antal grise, der må læsses i alt, før pålæsning begynder.
- Adgang til vejседler.
- Brug af interpolationstabel og krav om vejning af dyr forud for læsning indføres i bekendtgørelse, så det er grisenes reelle vægt, der bestemmer, hvor meget plads de skal have, og ikke kun en forudbestemt vægt på 25 kg.
- Flere kontroller, især hjemmel til indladningskontrol og øget frekvens af disse.
- Embedsdyrlægerne ønsker oplæring i de forskellige ventilationssystemer, vandingssystemer og ønsker en oversigt over, hvilken mængde foder dyrene skal have til rådighed på transporter over 24 timer (alt efter grisenes størrelse og transportens varighed).
- Mere tid til kontrol per læs.
- Mange flere stikprøvekontroller (udefrakommende kontrol) både på samlesteder (indladningskontrol), men især også vejkontrol.
- Ekstra bemanning.

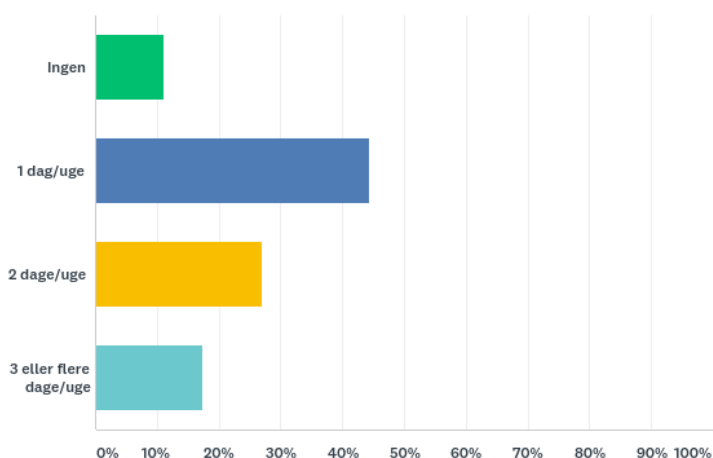
Fokusgruppen havde følgende supplerende forslag til forbedring af kontrollen med belægningsgrad, vandtildeling samt ventilation på samlesteder:

- Flere indladningskontroller, under følgende forudsætninger:
  - Indladningskontroller bør fordeles repræsentativt på de tidspunkter, hvor grisene læsses.
  - Embedsdyrlæger, der pålægges at arbejde uden for normal arbejdstid, varsles rettidigt og honoreres herfor.
  - I forbindelse med indladningskontroller skal embedsdyrlægen have adgang til at bruge interpolationstabellen, vejседler og at verificere lastbilens areal via TRACES⁸ (samt stikprøvekontrol af, om lastbilens areal stemmer overens med arealet i TRACES).
  - Det er altafgørende, at der kommer klarhed over, hvad arealkravet er, dvs. om interpolationstabellen kan anvendes. Både for kontrollen, for chauffører og for organisatorer.

4. Direkte eksport fra besætninger

Embedsdyrlæger, der arbejder med kontrolopgaver i forbindelse med direkte eksport fra besætninger (n = 56 af 63 respondenter, 89 %), udfører typisk opgaver af denne art 1-2 dage per uge (45/63, 71 %) (Figur 7).

Q17 Hvor stor andel af din samlede arbejdstid anvender du i gennemsnit på kontrolopgaver vedr. grise til eksport direkte fra besætninger?

Figur 7. Gennemsnitlig andel af den samlede arbejdstid anvendt på kontrolopgaver vedr. grise til direkte eksport fra besætninger, n=63.

4.1 Kontrol af transportegnethed ved direkte eksporter

I modsætning til på samlesteder kontrolleres grisenes transportegnethed ved direkte eksporter ved pålæsning. I kontrolsituationen mente 70 % (38/54) af spørgeskemaundersøgelsens respondenter, at de har gode muligheder for at syne grisenes transportegnethed ved direkte eksporter, hvorimod 22 % svarede, at de ikke har gode muligheder.

På trods heraf, er der dog stadig plads til forbedringer, når det drejer sig om udsyn, hastighed og fysiske forhold i forbindelse med at udføre kontrol af transportegnethed under læsningen, og her gav 10 respondenter følgende kommentarer:

- Stor variation mellem besætninger i forhold til de fysiske rammer for at syne grisene. Der bør stilles krav til ramperne og hastigheden af synet, herunder:
  - Ombygning af synsstedernes fysiske indretning for at opnå bedre udsyn. Mulighed for at se dyrene fra flere vinkler, så embedsdyrlægerne ikke kun ser grisene gennem en rude eller oppefra.
  - Fremdrivning af færre dyr af gangen.
  - Langsommere læssetid.
- En godkendelsesordning for eksportbesætninger, herunder mulighed for at fratage godkendelse.
- At der afsættes tilstrækkeligt med tid til synet, og fx at afregningen ikke er tidsafhængig. Anerkendelse af, at kontrollen handler om det enkelte dyr, og at det tager den tid, det tager, både mellem kollegaer, branche og besætningsejere.

Embedsdyrlægerne i fokusgruppen mente, at der hidtil har været tid nok afsat til synet, men at kravet om registrering af alle afviste grise per 1. januar 2019 ikke er fulgt af tilstrækkeligt mere tid til kontrol per eksport. Ofte virker de fysiske forhold i besætningerne begrænsende for

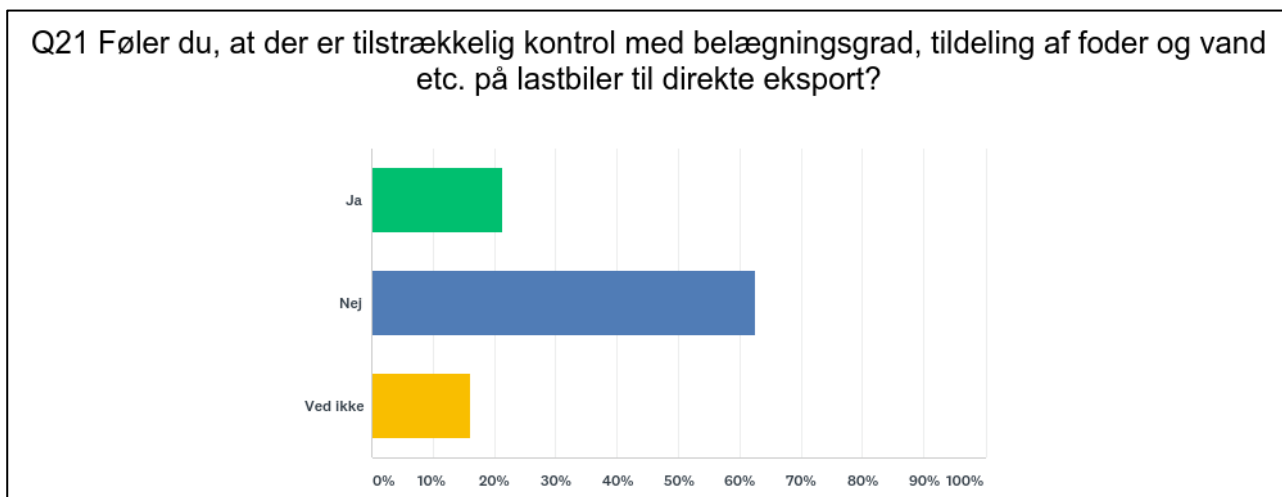
embedsdyrlægenes mulighed for at syne grisene tilfredsstillende. Der eksisterer ikke generelle krav til fx rampernes udformning, lysforhold, fremdrivningshastighed, arbejdsmiljø og- sikkerhed og embedsdyrlægenes arbejde i besætningerne udfordres endvidere af manglende netværksforbindelse og dermed manglende mulighed for at sagsbehandle på lokaliteten (fx registrering af afviste dyr). Embedsdyrlægerne oplever ligeledes regionale forskelle på, om der er udarbejdet krav for godkendelse af den enkelte besætning, ligesom der er forskel på, i hvilken grad disse krav i så fald håndhæves.

Embedsdyrlægenes foreslog specifikt vedrørende eksportbesætninger (forslag angivet under samlesteder er også relevante for direkte eksporter):

- En detaljeret vejledning og generelle krav til fysiske forhold og sikkerhed i besætningen.
- Ensartet godkendelsesprocedure for eksportbesætninger med løbende reevaluering (fx årligt).
- At der afsættes tid til de forøgede dokumentationskrav.

4.2 Kontrol af belægningsgrad, vandtildeling samt ventilation ved direkte eksporter

Som på samlesteder kontrolleres belægningsgrad, vandtildeling samt ventilation ikke rutinemæssigt ved indladning af grise til direkte eksport. Fokusgruppens embedsdyrlæger mente dog, at det principielt vil være muligt, hvis der afsættes mere tid og gives hjemmel til det. På trods af det manglende krav herom svarede 30 % (17/56) af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen, at der ofte eller meget ofte udføres kontrol med belægningsgrad, tildeling af vand, ventilation osv. ved indladning på lastbiler til direkte eksport. 63 % (35/56) mente imidlertid, at der ikke er tilstrækkelig kontrol (Figur 8).

Figur 8. Embedsdyrlægenes vurdering af, om kontrollen med belægningsgrad, tildeling af vand samt ventilation ved direkte eksport fra besætninger er tilstrækkelig, n=56.

Fokusgruppens embedsdyrlæger forklarede, at de generelt har bedre muligheder for at vurdere belægningsgraden ved eksportkontrol i besætninger, end de har ved samlestederne, og at der sjældnere opleves problemer med overbelægning ved direkte eksporter. De mener, at

embedsdyrlægens blotte tilstedeværelse har en præventiv effekt i forhold til overtrædelser. Imidlertid kan besætningen nogle gange være indrettet således, at eksportbilen er placeret uden for embedsdyrlægens synsfelt (fx indladning foregår rundt om et hjørne). Erfarne embedsdyrlæger bruger da andre parametre til at vurdere, om forholdene virker til at være problematiske, men det kan være vanskeligt at vurdere for en uerfaren embedsdyrlæge. Embedsdyrlægerne kan ved mistanke om pladsproblemer eller indladningsproblemer (grisene er meget urolige/skriger) som regel besigtige bilens forhold fra sikker afstand og dermed bede chaufføren rette op på forholdene.

I alt 29 respondenter påpegede konkrete udfordringer vedrørende kontrol med belægningsgrad, tildeling af vand, ventilation osv. Blandt andet behovet for mere tid til udførelse af opgaverne, oplæring, klarere beføjelser for kontrol og sanktionering samt rettidig modtagelse af nødvendige oplysninger, herunder:

- Rettidig modtagelse af oplysninger om grisenes vægt, lastbilens areal og planlagt antal grise til eksport for at muliggøre beregning af belægningsgraden (og brug af interpolationstabellen) og hjemmel hertil.
- Mere tid til kontrollen og/eller en ekstra embedsdyrlæge til stede, så ovenstående oplysninger fra logbogen kan verificeres (evt. vurdere grisenes vægt i samråd med besætningsejer eller adgang til vejsesdler).
- At der i tiden afsat til kontrol er taget højde for tid til at sanktionere, og at embedsdyrlægen har tid til at tage en snak med chaufføren om fordeling af grisene i de enkelte rum på bilen.
- Mulighed for at sanktionere, selvom bilen ikke er kørt endnu (ikke kun vejlede).
- 100 % indladningskontrol med henblik på belægningsgrad, ventilation og vand.
- Kampagnekontrol af lastbiler efter pålæsning, evt. stikprøvekontroller.
- Oplæring i kontrol af ventilation, vandingsanlæg mm. samt vurdering af belægningsgrad
- Bedre løbende efteruddannelse.

Adspurgt om deres muligheder/ressourcer til at sanktionere, når de oplever overtrædelser vedrørende dyrevelfærd ved direkte eksporter, svarede 37 % (20/54) af respondenterne, at de ikke mener at have tilstrækkelige muligheder/ressourcer, mens 35 % svarer, at det har de. Endnu en gang nævner embedsdyrlægerne tidspres og manglende klarhed om, hvornår og hvordan der skal sanktioneres, som afgørende årsager til, at der ikke foretages yderligere sagsbehandling under de givne arbejdsforhold. Flere nævnte også, at de fysiske rammer for at kunne sanktionere ofte ikke er til stede (fx dårlige udsynsforhold og manglende pc-opkobling). Endelig nævntes manglende videndeling mellem kolleger som en begrænsning, da historikken om en besætning let går tabt. I alt 18 respondenter nævnte specifikke udfordringer.

I forhold til sanktionering bekræftede fokusgruppens embedsdyrlæger, at der først er tale om en overtrædelse af reglerne, når bilen har forladt ejendommen. Dvs. de har i dag ikke mulighed for at sanktionere, inden eksportbilen kører afsted - kun vejlede. Det er ifølge embedsdyrlægerne også kutyme, at certifikater udstedes på trods af mistanke om overbelægning.

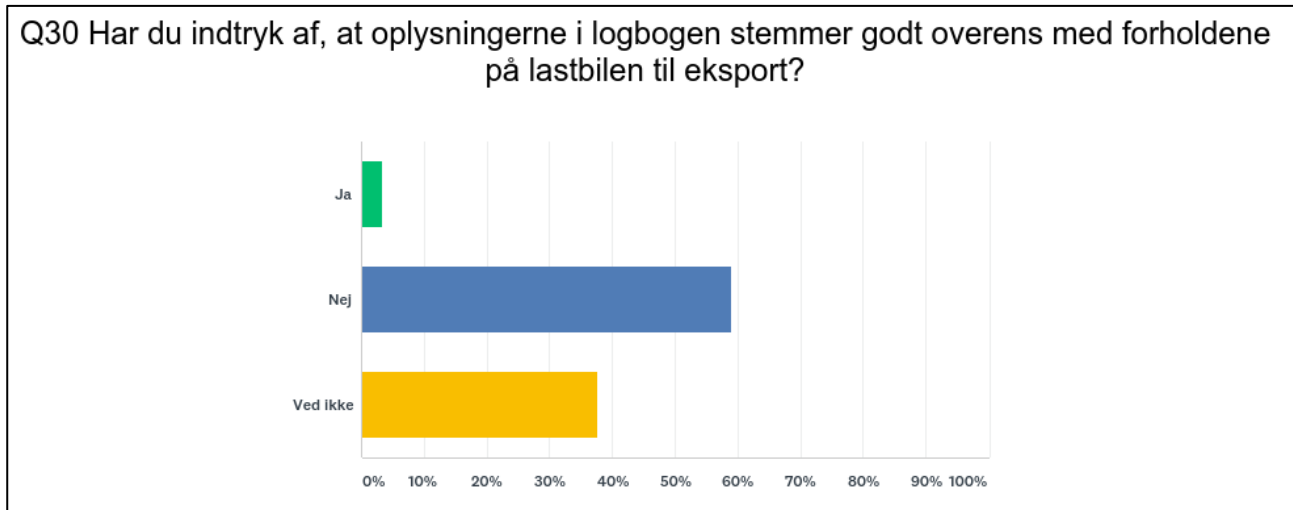
Fokusgruppen gav følgende forslag til forbedringer:

- Embedsdyrlægen bør have mulighed for at give påbud om, at der kun må læses et givent antal dyr baseret på bilens areal (kræver adgang til at inspicere bilen (reg.nr.) og internetopkobling for adgang til TRACES), grisenes vægt (kræver adgang til at veje grisene i besætningen eller vejeseddel fra brovægt i Padborg) og brug af interpolationstabellen.
- At TRACES angiver lastbilens totalareal, så man har mulighed for at beregne det maksimale antal grise, før man kender antallet af dæk.
- Embedsdyrlægen skal kunne nægte at udlevere certifikat.
- Der skal afsættes tid til kontrol af belægningsgrad, vandingsanlæg og ventilationsanlæg.
- Embedsdyrlægerne skal oplæres/efteruddannes i at kontrollere vandings- og ventilationsanlæg.

5. Logbøger

På baggrund af sagen i sommeren 2018 vedrørende manglende sanktionering af overtrædelser konstateret ved kontrol af returlogbøger, berørte spørgeskemaundersøgelsen også kontrollen med logbøger, og hvilken værdi embedsdyrlægerne vurderer, at logbøger har både på samlesteder, i besætninger og efter transporten (returlogbøger). Ved grænseoverskridende transporter over 8 timer stilles krav om udfærdigelse af logbog, der skal følge eksporten hele vejen. Embedsdyrlægerne i fokusgruppen forklarede, at der i praksis ikke udføres rutinemæssig logbogskontrol, hverken på samlesteder eller i besætninger. De forklarede, at man på samlestederne i princippet har mulighed for at udføre logbogskontrol i forbindelse med den fysiske kontrol, men at embedsdyrlægerne ofte oplever, at der ikke er tid til det. Risiko for smitteoverførsel mellem besætninger betyder desuden, at man ikke kan medbringe egen PC ude i de enkelte besætninger, hvorfor embedsdyrlægen ofte er afhængig af, at landmanden stiller PC til rådighed for at kunne hente relevante oplysninger (fx lastbilens areal). Derfor skal de i dag have kontrolleret logbogen på forhånd, men da oplysningerne som hovedregel ikke stemmer overens med de reelle forhold (se nedenfor), opleves denne form for kontrol som meningsløs. Der er desuden, som følge af manglende opkobling til Fødevarerstyrelsens intranet, ikke mulighed for at se, om EksportKontrolCentret (EKC) har anført bemærkninger til transporten, før embedsdyrlægen godkender den (fx om der er tale om en lang transport). Fokusgruppen konkluderer derfor, at logbogen ikke har nogen værdi i den nuværende form, fordi oplysningerne i logbogen ikke verificeres.

Mere end halvdelen (59 %, 36/61) af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen tilkendegav da også, at logbogens oplysninger ikke stemmer overens med de faktuelle forhold på lastbilen – faktisk svarer kun 3 % (2/61), at logbogens oplysninger stemmer godt overens med de reelle forhold (Figur 9).

Figur 9. Embedsdyrlægenes opfattelse af, om oplysningerne i logbogen stemmer godt overens med de reelle forhold på lastbilen til eksport, n=61.

Adspurgt, hvad det er, som ikke stemmer overens mellem logbogen og virkeligheden, svarede 35 respondenter enstemmigt:

- Det er ikke den anførte bil, der ankommer, således at den ankommende lastbils areal reelt er mindre end det angivne i logbogen.
- Grisenes angivne gennemsnitsvægt er underestimeret i angivelserne i logbogen.
- Flere nævner desuden urealistiske transporttidsangivelser, herunder mht. chaufførens køre-hviletid.

Respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen gav ligesom fokusgruppen udtryk for, at forhåndsvalideringen af logbøger i sig selv ikke er meget værd i forhold til kontrol af belægningsgrad eller transporttid, hvis ikke oplysningerne verificeres. Kombinationen af færre kvadratmeter med større grise end angivet medfører hyppig risiko for overbelægning. Konkret beskriver en af respondenterne, hvordan tyske eksportører "regner baglæns": Lastbilen må veje x , lastbilens egenvægt tom er y , vi skal have z dyr med dvs. hver gris vejer $(x-y)/z$.

Respondenterne tilkendegav, at det er uklart, hvordan der skal kontrolleres og sanktioneres ved overtrædelser, og efterspørger derfor klarere retningslinjer for, i hvilken grad embedsdyrlægen forventes at kontrollere logbøger.

Hvis anvendelsen af logbøgerne skal have berettigelse, foreslog respondenterne følgende tiltag:

- Mulighed for verifikation af logbogens oplysninger før læsning af grise samt højere bødestraffe.
- Forhåndsvalidering af alle logbøger og afvisning af logbøger, der vil resultere i overtrædelser.
- At TRACES på forsiden angiver m^2 til rådighed for en given lastbils registreringsnummer.
- Sanktionsmuligheder ved urigtige oplysninger i logbogen – især mht. bilens areal og grisenes vægt.

- Kontrol af returlogbog for alle transporter.

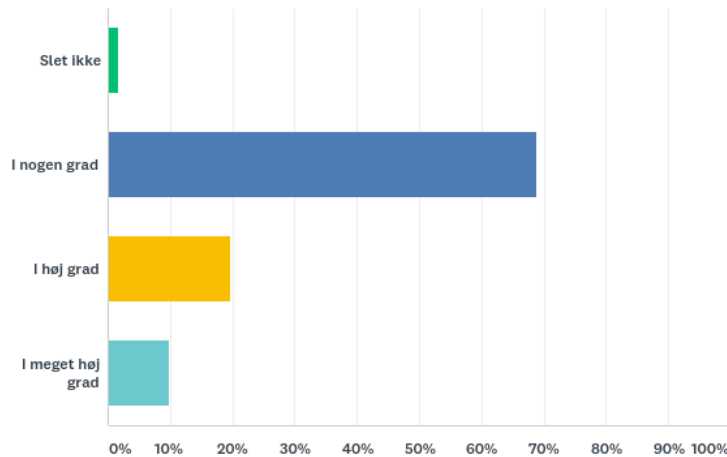
Uddybning og supplerende forslag fra fokusgruppen:

- EksportKontrolCentret (EKC) skal kunne nægte at forhåndsvalidere en logbog, hvis transporten vil resultere i overlæs, transporttiden vurderes urealistisk osv.
- Hjemmel og tid til, at embedsdyrlægen kan anvende vejeseddel, lastbilens areal (via TRACES) og interpolationstabel til kontrol på samlestederne.
- TRACES bør indeholde både lastbilens totalareal og areal per dæk (da dette kan variere på den enkelte bil).
- Hjemmel til at give påbud om, hvor mange dyr der må læsses.
- Øget indladningskontrol på samlesteder; om logbogen stemmer overens med virkeligheden (lastbilens areal).
- Øget grænsekontrol og vejkontrol til støtte for den udøvende kontrol på samlesteder.
- Mulighed for administrative bøder, hvis logbogen ikke stemmer overens med virkeligheden.
- Kontrol af transporttider med GPS + returlogbog og sanktionering ved overskridelse af transporttider.

6. Vejkontroller

Der udføres for nuværende årligt ca. 4-500 vejkontroller af grisetransporter (både dansk og udenlandsk indregistrerede køretøjer) af politiet i samarbejde med Veterinærrejsesholdet. I spørgeskemaundersøgelsen spurgte vi ind til embedsdyrlægenes holdning til vejkontroller. Et flertal på 54 % (33/61) mente, at der ikke udføres nok vejkontroller, mod 13 % (8/61) positive tilkendegivelser. De fleste (69 %, 42/61) mente, at vejkontroller i nogen grad bidrager til at sikre overholdelse af reglerne omkring forhold på lange transporter, mens 30 % (18/61) mener i høj eller meget høj grad (Figur 7). Fokusgruppen bekræftede, at vejkontroller er et godt redskab til at kontrollere forholdene på eksportbilerne. De oplever dem som havende en præventiv effekt, fordi de er uforudsigelige, og politiet kan holde transporten tilbage, indtil bøden er betalt, også hvis det drejer sig om udenlandske vognmænd. Fokusgruppen pointerede også, at de oplever et stort problem omkring eksporter, der udgår fra Padborg, da bilerne ikke kan nå at blive stoppet inden for Danmarks grænser, og dermed ikke kan sanktioneres.

Q28 I hvilken grad mener du, at vejkontroller sikrer overholdelse af regler omkring forhold under lange transporter (herunder belægningsgrad, vand og foder, ventilation osv)?

Figur 7. Embedsdyrlægernes vurdering af, i hvilken grad vejkontroller sikrer overholdelse af regler omkring forhold under lange transporter (herunder belægningsgrad, tildeling af vand samt ventilation), n=61.

43 af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen bidrog med konkrete forslag til forbedring af vejkontrolindsatsen, hvor flest havde fokus på behovet for flere vejkontroller og flere ressourcer. Desuden mener de adspurgte, at der kan sættes ind på flere andre områder gennem:

- Forbedret samarbejde mellem politiet og veterinærenhederne, så man samarbejder om at kontrollere risikoeksportører (tidligere overtrædelser eller forsøg herpå), også kalibrering af kontrollen.
- Bedre uddannelse og/eller instruktion af chauffører og transportører.
- Bedre bemanning af jurister og tid/uddannelse til dem, der skal lave anmeldelser.
- Større bøder ved overtrædelser med vægt på dyrlægefaglig vurdering af ulempe for dyrene i stedet for alene vurdering af arealkrav.

Fokusgruppen lagde mest vægt på, at vejkontroller bør udføres på alle tider af døgnet og tilfældige steder, da transportører, der forsætligt omgår reglerne, vil fortsætte dette, hvis kontrolindsatsen er forudsigelig. For at få den største effekt foreslog fokusgruppen konkret, at kontrolindsatsen koncentrerer ved grænsen, fx nær brovægten ved Padborg.

I modsætning til nogle respondenter mente fokusgruppen ikke, at uddannelsen af chauffører og transportører er mangelfuld, men i stedet, at der er tale om, at organisator spekulerer i at maksimere antal grise per lastbil. Det opleves som om, at udenlandske chauffører ikke stiller spørgsmålstejn ved ordrer fra organisator.

7. Særlige fokusområder

Endelig blev deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen spurgt om, hvilke områder de mener bør tildeles særlig opmærksomhed ift. embedsdyrlægens rolle ved hhv. samlesteder og direkte

eksporter. Besvarelsene omhandlede både psykisk og fysisk arbejdsmiljø. Det følgende er eksempler fra de 46 besvarelser af spørgsmålet:

- Psykisk arbejdsmiljø skal prioriteres – fx kollegial støtte i vanskelige situationer, ledelsesmæssig opbakning, sparringsmuligheder med kollegaer om arbejdet og respekt for embedsdyrlægens myndighedsrolle.
- Reduktion af tidspres.
- Klare retningslinjer for arbejdets udførelse.
- Krav til indretning af fysiske forhold (undgå kulde, træk, støj, dårligt udsyn, manglende toiletforhold, manglende mulighed for rengøring af arbejdstøj).
- Oplæring, (efter)uddannelse og kalibrering af kontrol og sanktionering gennem fx praktiske eksempler.

Fokusgruppen havde tilsvarende prioriteringer.

8. Sammenfattende konklusion og anbefalinger

Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen og drøftelserne i fokusgruppen pegede på, at de embedsdyrlæger, der udfører kontrollen med grises velfærd ved eksport, oplever en række begrænsninger i kontrolsystemet og i deres muligheder for at sanktionere, når de oplever overtrædelser af lovgivningen. Embedsdyrlægerne peger på en række tiltag til forbedring af det eksisterende kontrolsystem for at opnå en bedre regelefterlevelse og dermed forbedret dyrevelfærd for grise til eksport. Undersøgelsen identificerede herudover et behov for forbedring af embedsdyrlægenes fysiske og psykiske arbejdsmiljø, som en forudsætning for, at de kan yde en fagligt tilfredsstillende kontrolindsats.

Spørgeskemaundersøgelsens høje deltagerprocent (= 61 %) og de mange kommentarer til de åbne spørgsmål tyder på et meget stort engagement i at bidrage til forbedring af kontrolsystemet og et oplevet behov herfor. Mange ensartede besvarelser af de åbne spørgsmål tyder også på, at der er tale om udfordringer, der opleves af en stor del af embedsdyrlægerne.

Der var blandt de adspurgte en generel opfattelse af manglende ressourcer til kontrolopgaver vedr. grise til eksport. Opgavernes omfang er steget kraftigt de seneste 10 år, samtidig med at kompleksiteten i kontrolopgaverne er forøget, mens det opleves som, at ressourcerne til den enkelte opgave ikke er tilsvarende forøget. Flere embedsdyrlæger påpegede, at en øget tilgang af ressourcer ikke blot bør bruges på at øge antallet af kontrolopgaver, men også følges af mulighed for tilstrækkelig oplæring af både nye og nuværende medarbejdere, mere tid til den enkeltes dokumentation af kontrolopgaverne samt hensigtsmæssig planlægning og varsling af arbejdsdagens indhold.

Undersøgelsen viste overordnet, at 3 ud af 4 embedsdyrlæger oplever, at kontrollen med grises velfærd ved eksport fra samlesteder bør skærpes. Opfattelsen heraf var ulige fordelt imellem de tre veterinærenheder – med 95% i VeterinærSyd, 57% i VeterinærNord og 33% i VeterinærØst. Dette korrelerer med omfanget af kontrolopgaven på samlesteder og i besætninger, der er klart størst i VeterinærSyd.

Ca. halvdelen af embedsdyrlægerne (55 %) oplever, at kontrollen med transportegnethed på samlesteder er tilstrækkelig, mens der er lidt flere (70 %), der mener, at kontrollen er tilstrækkelig ved direkte eksporter. Undersøgelsen identificerede to hovedårsager til, at synet opleves som utilstrækkeligt, især på samlesteder. For det første foregår synet på samlesteder ved aflæsning – hvilket betyder, at ca. halvdelen af grisene ikke synes umiddelbart før de læses på eksportbilen. Derfor oplever embedsdyrlægerne et behov for flere indladningskontroller, repræsentativt fordelt på alle tidspunkter, hvor de opstaldede grise læses. Det vil også muliggøre kontrol af hviletiden. For det andet oplever embedsdyrlægerne, at kvaliteten af det eksisterende syn for transportegnethed i høj grad er udfordret af den afsatte tid, de fysiske forhold og samarbejdet på hhv. samlesteder og eksportbesætninger. Hvis embedsdyrlægen skal kunne garantere, at grisene er synet 100 %, kræver det bl.a. en forbedring af de fysiske rammer, fremdrivningshastighed og antal grise, der læses af eller på ad gangen. Samtidig bør embedsdyrlægen placeres, så denne har reel mulighed for at se det enkelte dyr fra flere vinkler, hvis transportegnethedssynet realistisk skal kunne betragtes som et 100 % syn.

Gennem klare skriftlige kontrolvejledninger, sparring med kolleger, passende tid afsat til dokumentation af kontrollen og løbende efteruddannelse, ser embedsdyrlægerne en langt bedre mulighed for kalibrering, således at vilkår og myndighedsudøvelsen er ensartet uanset ansættelsessted og eksportsted. Der bør i den sammenhæng stilles krav til eksportbesætningers og samlesteders udformning og sikkerhed, og disse bør undergå en årlig revurdering for at opretholde godkendelse.

Som nævnt eksisterer for nuværende ingen rutinemæssig kontrol af belægningsgrad, vandtildeling samt ventilationsforhold på eksportbilerne, hverken på samlesteder eller ved direkte eksporter. Rigtigt mange embedsdyrlæger oplever da også, at kontrollen ikke er tilstrækkelig, heraf 83 % for samlesteder og 63 % for direkte eksporter. Endnu engang opleves den manglende rutinemæssige indladningskontrol som en hovedårsag på samlesteder. Mistanker om overlæs er almindelige (72 % oplever det af og til, ofte eller meget ofte), især på samlesteder, men 69 % af embedsdyrlægerne svarer, at mulighederne og ressourcerne til sanktionering er mangelfulde på samlesteder. Det drejer sig primært om manglende tid, uklare retningslinjer og hjemmel, samt manglende adgang til oplysninger. Modsat svarer 37 %, at de har manglende ressourcer og muligheder for sanktionering ved direkte eksporter.

Der foretages heller ikke rutinemæssig kontrol af logbøger på samlesteder eller ved direkte eksporter. Logbøgerne opleves generelt som værdiløse, da oplysningerne som hovedregel ikke afspejler virkeligheden – blot 3 % af embedsdyrlægerne svarer, at oplysningerne i logbogen stemmer godt overens med forholdene på lastbilen. De urigtige oplysninger vedrører både lastbilens areal, grisenes vægt og transporttiden, og embedsdyrlægerne oplever, at dette resulterer i overlæs, som ikke kan sanktioneres, da overtrædelsen først har fundet sted, når lastbilen har forladt samlestedet. Embedsdyrlægerne efterspørger derfor mulighed for at verificere logbogens oplysninger og hjemmel til at sanktionere ved urigtige oplysninger. For at forebygge overlæs efterspørger embedsdyrlægerne også mulighed for at påbyde antal grise, der må læses. Desuden efterlyser de en skærpelse af forhåndsvalideringen, så eksporter, der vil resultere i overtrædelser, ikke godkendes.

Vejkontroller opleves generelt som et godt redskab til at kontrollere forholdene på eksportbilerne, også i betragtning af de ringere muligheder herfor på samlesteder og i besætninger, men embedsdyrlægerne mener, at antallet af vejkontroller bør øges – især ved grænsen. Ligeledes peges der på en forbedring af samarbejdet mellem embedsdyrlægerne på samlesteder/besætninger, politiet og VRH, som en vej til forøget regelefterlevelse.

Som konklusion vurderes den største positive effekt på grisenes velfærd at være direkte afhængig af følgende primære indsatsområder:

- Udarbejdelse og implementering af klare retningslinjer, definitioner (fx af 100 % syn af transportegnethed) og vejledninger på tværs af veterinærenhederne, samt løbende efteruddannelse og kalibrering af embedsdyrlæger i kontrollen.
- At der stilles ensartede krav til fysiske forhold på samlesteder og eksportbesætninger, og at det sikres, at disse overholdes, for bedst muligt at understøtte embedsdyrlægernes kontrolindsats og kvaliteten af kontrollen (fx udsyn, læ, varme, solafskærmning, hygiejnetiltag, sikkerhed).
- At der afsættes tilstrækkelig tid til syn per gris, og at grise fremdrives færre ad gangen. Tid til og mulighed for at undersøge frasorterede grise yderligere i separat sti.
- Flere indladningskontroller på samlesteder, hvor embedsdyrlægen er oplært i, og har ressourcer og redskaber til, at kontrollere belægningsgrad (inkl. højdekraV), ventilationsforhold og vand. Indladningskontroller bør foretages på alle tidspunkter, hvor grise læsses, for et repræsentativt billede af forholdene.
- Kvalitetsløft af kontrollen af logbøger, herunder mulighed for at verificere oplysninger om køretøj eller grisenes vægt og mulighed for at afvise "urealistiske" logbøger i forbindelse med forhåndsvalideringen.
- Sanktioneringsmuligheder i kontrolsituationen ved fx konstatering af urigtige logbogsoplysninger og risiko for overbelægning, herunder mulighed for at beregne og påbyde antallet af tilladte grise på en given transport bl.a. vha. interpolationstabellen og vejersedler.
- Vejkontroller udført på alle tider af døgnet og varierende placering (herunder særligt øget indsats ved grænseovergange).

9. Ordforklaringsliste

- ¹ Logbog skal udformes for alle transporter ud af Danmark, der overstiger 8 timer. Den indeholder dels oplysninger om planlægning af transporten, fx køretøjets registreringsnummer, antal grise og deres gennemsnitsvægt (på nuværende tidspunkt indsendt til forhåndsvalidering senest 1 dag inden afgang), angivelse af afgangssted og destination, erklæring fra transportvirksomheden samt formularer til indberetning af afvigelser i forbindelse med transporten. Formålet med logbogen er, at virksomheden over for myndighederne dokumenterer, at forløbet af en planlagt transport overholder lovgivningens krav. Returlogbogen returneres (100 % af alle danske virksomheder og ca. 30 % af de udenlandske) til EksportKontrolCentret (EKC) til kontrol senest 1 måned efter transporten er gennemført. Formålet med at kontrollere returlogbogen er at dokumentere eventuelle afvigelser fra den planlagte transport.
- ² Indladningskontrol er kontrol ved pålæsning af dyr, der foretages af Veterinærrejsesholdet på samlesteder og ved direkte eksporter fra besætninger. Kontrollen omfatter transportegnethed, transportmidlets indretning, herunder om arealkrav overholdes samt kontrol af ledsagedokumenter. Der foretages for nuværende 100 årligt i alt for alle dyrearter.
- ³ Vejkontrol udføres i samarbejde mellem politiet og Veterinærrejsesholdet efter, at transportmidlet har forladt eksportstedet. Her kontrolleres dyrenes transportegnethed, forhold på bilen samt ledsagedokumenter. Der foretages for nuværende ca. 900 årligt for alle dyrearter.
- ⁴ Begrebet eskalerende sanktionering dækker over, at der skal eskaleres i sanktionsniveau efter første vejledning for samme forhold, dvs. efter én vejledning skal der gives en indskærpelse, dernæst et påbud, endeligt efterfulgt af en politianmeldelse, såfremt der sker gentagne overtrædelser af samme type og alvorlighed.
- ⁵ EksportKontrolCentret (EKC) varetager bl.a. forhåndsvalidering af logbøger, kontrol af returlogbøger samt administration af transportautorisationer.
- ⁶ Et godkendt samlested kan betragtes som afgangssted, såfremt dyrene har været opstaldet, om muligt uden at være bundet, med strøelse og drikkevand i tilstrækkelige mængder i mindst seks timer inden tidspunktet for afgang fra samlestedet (Transportforordningen artikel 2, litra r). Dyr, der har været opstaldet på samlestedet i mere end otte timer, skal have adgang til et tørt, velstrøet leje, hvor alle dyr kan ligge ned samtidig og hvile sig (Bekendtgørelse nr. 21 af 07/01/2016 om beskyttelse af dyr på samlesteder og andre samlinger af dyr).
- ⁷ Interpolationstabellen er en vejledende tabel over lastetæthed, som fremgår af Vejledning nr. 9041 af 28/01/2016 om kontrol af arealkrav ved transport af svin. Tabellen angiver for gennemsnitsvægten af grise et vejledende arealkrav i grise per m² og m² per gris.
- ⁸ TRACES (TRAde Control and Expert System) er EU-Kommissionens online datahåndteringsystem, hvor lovpligtige oplysninger vedr. samhandel med bl.a. levende dyr registreres.

